NETFLIX
ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΣΕΙΡΑ ΤΟΥ NETFLIX
Γουόλτερ Τέβις
ΤΟ ΓΚΑΜΠΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ
Μετάφραση: Αριάδνη Μοσχονά
Επίμετρο: Θοδωρής Κουτσογιαννόπουλος
ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το Γκαμπί της Βασίλισσας**
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: The Queen's Gambit
Από τις Εκδόσεις Rosetta Books LLC, 2014
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Walter Tevis
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Αριάδνη Μοσχονά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ηρακλής Καρελίδης
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Walter Tevis, 1983, 2014
This edition published by arrangement with the Tevis Family Copyright Trust
c/o Susan Schulman Literary Agency
All rights reserved.
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2021

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-4044-6
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-4045-3

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Από το 1979
Έδρα:
Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Publishers since 1979
Head Office:
121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore:
13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psichogios.gr
www.psichogios.gr • **http://blog.psichogios.gr**

Γουόλτερ Τέβις

ΤΟ ΓΚΑΜΠΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ

Μετάφραση: Αριάδνη Μοσχονά

Επίμετρο: Θοδωρής Κουτσογιαννόπουλος

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

για την Ελεανόρα

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Οι πύργοι οι ξεσκέπαστοι, να, θα πυρποληθούν
Κι οι άνθρωποι θ' ανακαλούνε την μορφή εκείνη,
Πάντα απαλά με προσοχή, τα πόδια σου αν κινηθούν
Στον τόπο ετούτο που άδειο φάντασμα έχει μείνει.
Σκέφτεται λίγο σαν γυναίκα, μα πιότερο σαν το παιδί
Ότι κανένας δεν κοιτά. Σέρνει το πόδι
Σε παιχνιδιάρικο χορό –
τον προτιμά απ' την δημοσιά.

Σαν μύγα μακρυπόδαρη πάνω από ρεματιά
Πάνω από την σιωπή κρέμεται ο νους της κι η ματιά.

Ουίλιαμ Μπάτλερ Γέητς, *Μύγα με τα μακρυά της πόδια*

μετάφραση: Δημήτρης Κοσμόπουλος
περιοδικό *χάρτης*, 22, Οκτώβριος 2020

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Το εξαίσιο σκάκι των γκραν μετρ Ρόμπερτ Φίσερ, Μπόρις Σπάσκι και Ανατόλι Κάρποβ αποτέλεσε πηγή απόλαυσης για παίκτες σαν εμένα επί χρόνια. Ωστόσο, καθώς *Το Γκαμπί της Βασίλισσας* είναι έργο μυθοπλασίας, μου φάνηκε συνετό να μην τους συμπεριλάβω στους χαρακτήρες μου, έστω και μόνο για να αποφύγω αντιφάσεις στην αφήγηση.

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους Τζο Άνκριλ, Φέρφιλντ Χόμπαν και Στούαρτ Μόρντεν –όλοι τους εξαιρετικοί σκακιστές–, οι οποίοι με βοήθησαν με βιβλία, περιοδικά και κανονισμούς των τουρνουά. Και υπήρξα τυχερός που είχα την καλόκαρδη και επιμελή βοήθεια του εθνικού μετρ Μπρους Παντολφίνι, που διόρθωσε το κείμενο και με βοήθησε να το απαλλάξω από σφάλματα σχετικά με το παιχνίδι που παίζει τόσο αξιοζήλευτα καλά.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

ΕΝΑ

Η Μπεθ πληροφορήθηκε τον θάνατο της μητέρας της από μια γυναίκα που κρατούσε ένα ντοσιέ σεμιναρίου με πιάστρα. Την επόμενη μέρα η φωτογραφία της δημοσιεύθηκε στη *Herald-Leader*. Η φωτογραφία, που είχε τραβηχτεί στο κατώφλι του μουντού σπιτιού στη Μέιπλγουντ Ντράιβ έδειχνε την Μπεθ μ' ένα απλό βαμβακερό φόρεμα. Ακόμα και τότε ήταν αρκετά άχαρη. Μια λεζάντα κάτω από τη φωτογραφία έγραφε: «Ορφανή πλέον ύστερα από τη χθεσινή καραμπόλα στη Νιου Σερκλ Ρόουντ, η Ελίζαμπεθ Χάρμον ατενίζει ένα δυσοίωνο μέλλον. Η οκτάχρονη Ελίζαμπεθ έμεινε χωρίς οικογένεια ύστερα από τη σύγκρουση, όπου σκοτώθηκαν δύο άτομα και τραυματίστηκαν αρκετά. Η Ελίζαμπεθ, που βρισκόταν μόνη στο σπίτι εκείνη την ώρα, πληροφορήθηκε το δυστύχημα λίγο πριν τραβηχτεί αυτή η φωτογραφία. Θα λάβει τη δέουσα φροντίδα, δηλώνουν οι αρχές».

Στο Ίδρυμα Μεθούεν στο Μάουντ Στέρλινγκ του Κεντάκι η Μπεθ λάμβανε ένα ηρεμιστικό χάπι δυο φορές τη μέρα. Το ίδιο και όλα τα άλλα παιδιά, για να «έχουν ισορροπημένη διάθεση». Η διάθεση της Μπεθ ήταν μια χαρά απ' ό,τι φαινόταν, όμως έπαιρνε ευχαρίστως το χαπάκι. Αυτό χαλάρωνε κάτι βαθιά στα σωθικά της και τη βοηθούσε να περνάει γλαρωμένη τις φορτισμένες ώρες στο ορφανοτροφείο.

Ο κύριος Φέργκιουσεν τους έδινε τα χάπια σ' ένα χάρτινο ποτηράκι. Μαζί με το πράσινο που ισορροπούσε τη διάθεση, υπήρχαν

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

το πορτοκαλί και το καφετί για να χτίσουν ένα γερό σώμα. Τα παιδιά έπρεπε να στέκονται στην ουρά για να τα πάρουν.

Το ψηλότερο κορίτσι ήταν το μαύρο, η Τζολίν. Ήταν δώδεκα χρονών. Τη δεύτερη μέρα η Μπεθ στάθηκε πίσω της στην Ουρά για τις Βιταμίνες, και η Τζολίν γύρισε και την κοίταξε αφ' υψηλού, βλοσυρά. «Αληθινό ορφανό είσαι, ή μπάσταρδο;»

Η Μπεθ δεν ήξερε τι να πει. Ήταν φοβισμένη. Βρίσκονταν στο τέλος της ουράς, και ήταν υποχρεωμένη να σταθεί εκεί μέχρι να φτάσουν στο γκισέ όπου περίμενε ο κύριος Φέργκιουσεν. Η Μπεθ είχε ακούσει τη μητέρα της να αποκαλεί τον πατέρα της μπάσταρδο, αλλά δεν ήξερε τι σήμαινε αυτό.

«Πώς σε λένε, φιλενάδα;» ρώτησε η Τζολίν.

«Μπεθ».

«Η μάνα σου είναι πεθαμένη; Κι ο μπαμπάς σου;»

Η Μπεθ την κοίταξε. Οι λέξεις «μάνα» και «πεθαμένη» της ήταν αφόρητες. Ήθελε να τρέξει, αλλά δεν είχε πού να πάει.

«Οι δικοί σου, ντε», είπε η Τζολίν με μια φωνή από την οποία πάντως δεν έλειπε εντελώς η έγνοια. «Έχουν πεθάνει;»

Η Μπεθ δε βρήκε τίποτα να πει ή να κάνει. Συνέχισε να στέκεται στην ουρά τρομοκρατημένη, περιμένοντας τα χάπια.

«Είστε όλοι σας αχόρταγοι πουτσογλείφτες!» Αυτό το είχε φωνάξει ο Ραλφ, από την Πτέρυγα των Αγοριών. Τον άκουσε γιατί βρισκόταν στη βιβλιοθήκη, όπου υπήρχε ένα παράθυρο που έβλεπε στην πτέρυγα. Δεν μπορούσε να σχηματίσει καμία εικόνα για το τι σήμαινε «πουτσογλείφτης», κι η λέξη ήταν παράξενη. Καταλάβαινε όμως από το ηχόχρωμα πως θα του έπλεναν το στόμα με σαπούνι. Αυτό της είχαν κάνει εκείνης για τη λέξη «γαμώτο» – κι η μητέρα της έλεγε συνέχεια «γαμώτο».

Ο κουρέας την έβαλε να καθίσει εντελώς ακίνητη στην καρέκλα. «Αν κουνηθείς, μπορεί να χάσεις κανένα αυτί». Στη φωνή του δεν υπήρχε τίποτα το πρόσχαρο. Η Μπεθ κάθισε όσο πιο ήσυχα μπορούσε, αλλά ήταν αδύνατον να παραμείνει εντελώς ακίνητη. Του

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

πήρε πάρα πολλή ώρα για να της κάνει το κούρεμα με τις αφέλειες που είχαν όλα τα παιδιά. Προσπάθησε να κρατήσει το μυαλό της απασχολημένο μ' αυτή τη λέξη, «πουτσογλείφτης». Το μόνο που μπορούσε να φανταστεί ήταν ένα πουλί, κάτι σαν τσαλαπετεινός. Το ένιωθε όμως πως αυτό ήταν λάθος.

Ο επιστάτης ήταν πιο χοντρός από τη μια πλευρά. Τον έλεγαν Σάιμπελ. Κύριο Σάιμπελ. Κάποια μέρα η Μπεθ πήγε στο υπόγειο να τινάξει τους σπόγγους του μαυροπίνακα χτυπώντας τους μεταξύ τους και τον βρήκε να κάθεται σ' ένα μεταλλικό σκαμνί κοντά στον καυστήρα και να κοιτάζει συνοφρυωμένος μια νταμιέρα με τετραγωνάκια πράσινα και άσπρα. Μόνο που αντί για τα πούλια της ντάμας υπήρχαν πάνω κάτι πλαστικά πραγματάκια με παράξενα σχήματα. Κάποια ήταν μεγαλύτερα από άλλα. Τα μικρά και ίδια μεταξύ τους ήταν περισσότερα από τα άλλα είδη. Ο επιστάτης την κοίταξε καλά καλά. Εκείνη έφυγε σιωπηλή.

Τις Παρασκευές, όλοι έτρωγαν ψάρι, είτε ήταν καθολικοί είτε όχι. Τους το σέρβιραν σε τετράγωνα κομμάτια, παναρισμένο με μια σκουρόχρωμη, καφετιά, σκληρή κρούστα και καλυμμένο από μια παχύρρευστη πορτοκαλιά σάλτσα, σαν εμφιαλωμένη σος. Η σάλτσα ήταν γλυκιά και φρικτή, αλλά το ψάρι από κάτω ήταν χειρότερο. Η γεύση του σχεδόν την αναγούλιαζε. Όμως έπρεπε να τρώνε μέχρι και την τελευταία μπουκιά, ειδάλλως θα το μάθαινε η κυρία Ντίρντορφ και δε θα τους έδιναν για υιοθεσία.

Μερικά παιδιά υιοθετούνταν αμέσως. Μια εξάχρονη που λεγόταν Άλις είχε έρθει έναν μήνα μετά την Μπεθ και την είχαν πάρει τρεις εβδομάδες αργότερα κάποιοι εμφανίσιμοι άνθρωποι με μια κάποια προφορά. Τη μέρα που πήγαν να πάρουν την Άλις βάδισαν κατά μήκος του θαλάμου. Η Μπεθ ήθελε να τεντώσει τα χέρια της και να τους αγκαλιάσει, γιατί της φαίνονταν χαρούμενοι. Όταν όμως την κοίταξαν απέστρεψε το βλέμμα. Άλλα παιδιά είχαν μείνει εκεί πολύ καιρό και ήξεραν πως δε θα έφευγαν ποτέ. Αυτοαποκαλούνταν «ισοβίτες». Η Μπεθ αναρωτιόταν αν ήταν κι εκείνη «ισοβίτισσα».

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Η γυμναστική ήταν απαίσια, και το βόλεϊ ήταν το χειρότερο. Η Μπεθ δεν κατάφερνε ποτέ να χτυπήσει σωστά την μπάλα. Είτε τη βαρούσε με την παλάμη της υπερβολικά δυνατά είτε την απέκρουε με άκαμπτα δάχτυλα. Μια φορά χτύπησε τόσο πολύ το δάχτυλό της που αυτό πρήστηκε. Τα περισσότερα κορίτσια γελούσαν και φώναζαν καθώς έπαιζαν, αλλά η Μπεθ ποτέ.

Η Τζολίν ήταν μακράν η καλύτερη παίκτρια. Όχι μόνο επειδή ήταν μεγαλύτερη και ψηλότερη. Ήξερε πάντα τι ακριβώς να κάνει, κι όταν η μπάλα περνούσε ψηλά πάνω από το φιλέ εκείνη στεκόταν ακριβώς αποκάτω χωρίς να χρειάζεται να φωνάξει στις άλλες να φύγουν από τη μέση και έπειτα πεταγόταν στον αέρα και την κάρφωνε με μια μακριά, απαλή κίνηση του χεριού της. Η ομάδα που είχε την Τζολίν πάντα κέρδιζε.

Την επόμενη εβδομάδα από τότε που η Μπεθ χτύπησε το δάχτυλό της, η Τζολίν τη σταμάτησε μόλις τελείωσε η γυμναστική κι οι υπόλοιπες έτρεχαν προς τις ντουσιέρες. «Κάτσε να σου δείξω κάτι», είπε η Τζολίν. Κράτησε τα χέρια της ψηλά με τα δάχτυλα ανοιχτά και ελαφρώς λυγισμένα. «Έτσι να το κάνεις». Λύγισε τους αγκώνες της και έσπρωξε τα χέρια της απαλά, σαν να χούφτωναν μια φανταστική μπάλα. «Δοκίμασέ το».

Η Μπεθ το δοκίμασε, κάπως άτσαλα αρχικά. Η Τζολίν της το έδειξε ξανά. Η Μπεθ το δοκίμασε μερικές φορές ακόμα, και το έκανε καλύτερα. Έπειτα η Τζολίν πήρε την μπάλα και έβαλε την Μπεθ να την πιάσει με τα ακροδάχτυλά της. Ύστερα από μερικές φορές άρχισε να γίνεται πιο εύκολο.

«Τώρα να το δουλέψεις αυτό, μ' ακούς;» είπε η Τζολίν και έτρεξε προς τις ντουσιέρες.

Η Μπεθ το δούλεψε όλη την επόμενη εβδομάδα, και έπειτα απ' αυτό δεν την πείραζε πια καθόλου το βόλεϊ. Δεν έγινε καλή, αλλά δεν ήταν κάτι που το φοβόταν πια.

Κάθε Τρίτη, η δεσποινίς Γκράχαμ έστελνε την Μπεθ κάτω, μετά την αριθμητική, να τινάξει τους σπόγγους. Αυτό θεωρούνταν προνόμιο, και η Μπεθ ήταν η καλύτερη μαθήτρια της τάξης, κι ας ήταν η μικρότερη. Δεν της άρεσε το υπόγειο. Μύριζε μούχλα, κι εκείνη

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

φοβόταν τον κύριο Σάιμπελ. Ήθελε όμως να μάθει περισσότερα γι' αυτό το παιχνίδι που έπαιζε εκείνος μόνος του πάνω στην επιφάνεια με τα τετραγωνάκια.

Μια μέρα πλησίασε και στάθηκε κοντά του, περιμένοντας μέχρι να κουνήσει κάποιο πιόνι. Αυτό που ακουμπούσε εκείνος ήταν ένα που είχε ένα κεφάλι αλόγου πάνω σ' ένα μικρό βάθρο. Ύστερα από λίγο αυτός την αγριοκοίταξε εκνευρισμένος. «Τι *θέλεις*, μικρή;» είπε.

Κανονικά, απέφευγε κάθε επαφή με ανθρώπους, και ιδίως μεγάλους, αυτή τη φορά όμως δεν έκανε πίσω. «Πώς λέγεται αυτό το παιχνίδι;» ρώτησε.

Εκείνος την κοίταξε έντονα. «Θα έπρεπε να είσαι πάνω, με τους άλλους».

Εκείνη τον κοίταξε ανέκφραστα. Κάτι σ' αυτό τον άντρα και στη σταθερότητα με την οποία έπαιζε το μυστηριώδες παιχνίδι τη βοήθησε να εμμείνει σ' αυτό που ήθελε. «Δε θέλω να είμαι με τους άλλους», είπε. «Θέλω να μάθω τι είναι αυτό το παιχνίδι που παίζεις».

Εκείνος την κοίταξε πιο έντονα. Έπειτα ανασήκωσε τους ώμους. «Λέγεται σκάκι».

Ανάμεσα στον κύριο Σάιμπελ και τον καυστήρα κρεμόταν ένας γυμνός γλόμπος από ένα μαύρο καλώδιο. Η Μπεθ φρόντισε να μην πέφτει η σκιά του κεφαλιού της στη σκακιέρα. Ήταν Κυριακή πρωί. Πάνω, στη βιβλιοθήκη, είχαν εκκλησιασμό, κι εκείνη είχε σηκώσει το χέρι ζητώντας άδεια για τουαλέτα κι είχε έρθει εδώ κάτω. Στεκόταν ήδη εκεί, παρατηρώντας τον επιστάτη που έπαιζε σκάκι, δέκα λεπτά. Κανείς από τους δυο τους δεν είχε μιλήσει, όμως εκείνος έδειχνε να αποδέχεται την παρουσία της.

Κοίταζε τα πιόνια για αρκετά λεπτά κάθε φορά, ακίνητος. Τα κοίταζε σαν να τα μισούσε, και έπειτα άπλωνε το χέρι πάνω από την κοιλιά του, έπιανε ένα πιόνι από την κορυφή με τα ακροδάχτυλα, το κρατούσε για μια στιγμή σαν να κρατούσε ψόφιο ποντίκι από την ουρά και έπειτα το έβαζε πάνω σ' ένα άλλο τετράγωνο. Ούτε που κοίταζε την Μπεθ.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Η Μπεθ στεκόταν με τη μαύρη σκιά του κεφαλιού της να πέφτει στο τσιμεντένιο δάπεδο ακριβώς μπροστά στα πόδια της και κοίταζε τη σκακιέρα χωρίς να σηκώνει το βλέμμα της από εκεί, παρακολουθώντας κάθε κίνηση.

Είχε μάθει να κρατάει τα ηρεμιστικά της για το βράδυ. Τη βοηθούσαν να κοιμηθεί. Έβαζε το μακρόστενο χάπι στο στόμα όταν της το έδινε ο κύριος Φέργκιουσεν, το έχωνε κάτω από τη γλώσσα, έπινε μια γουλιά από την πορτοκαλάδα που τους έδιναν μαζί με το χάπι, κατάπινε, και έπειτα, όταν ο κύριος Φέργκιουσεν προχωρούσε στο επόμενο παιδί, έβγαζε το χάπι από το στόμα της και το έριχνε στα κλεφτά στην τσέπη της μπλούζας της με το γιακαδάκι. Το χάπι είχε σκληρό περίβλημα που δε μαλάκωνε όση ώρα το κρατούσε κάτω από τη γλώσσα.

Τους πρώτους δύο μήνες κοιμόταν ελάχιστα. Προσπαθούσε, μένοντας ακίνητη με τα μάτια σφαλιστά. Άκουγε όμως τα κορίτσια στα άλλα κρεβάτια να βήχουν ή να στριφογυρνάνε ή να παραμιλάνε, ή κάποια νυχτερινή επόπτρια περνούσε στον διάδρομο κι η σκιά έπεφτε στο κρεβάτι της κι εκείνη την έβλεπε, ακόμα και με κλειστά τα μάτια. Κάπου μακριά χτυπούσε το τηλέφωνο, ή κάποιος τραβούσε το καζανάκι στην τουαλέτα. Το χειρότερο όμως ήταν όταν άκουγε ομιλίες από το γραφείο στο τέλος του διαδρόμου. Όσο χαμηλόφωνα κι αν μιλούσε η επόπτρια στη νυχτερινή βοηθό της, όσο πρόσχαρα, η Μπεθ ένιωθε αμέσως ένταση και ξαγρυπνούσε. Ένιωθε τις συσπάσεις στο στομάχι της, της ερχόταν μια γεύση ξινή σαν να είχε ξίδι στο στόμα. Κι ο ύπνος ήταν χαμένη υπόθεση για κείνη τη νύχτα.

Τώρα κουλουριάστηκε στο κρεβάτι και επέτρεψε στον εαυτό της να υποδεχθεί την ένταση στα σωθικά της με μια σχετική έξαψη, καθώς γνώριζε πως σύντομα θα την εγκατέλειπε. Περίμενε εκεί στα σκοτεινά, παρακολουθώντας στενά τον εαυτό της, περιμένοντας να φτάσει η ένταση μέσα της στο ζενίθ. Έπειτα κατάπιε τα δυο χάπια και ξάπλωσε πάλι, ώσπου η χαλάρωση άρχισε να εξαπλώνεται στο σώμα της σαν τα κύματα μιας χλιαρής θάλασσας.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

«Θα μου μάθεις;»

Ο κύριος Σάιμπελ δεν είπε τίποτα, ούτε καν ανταποκρίθηκε στην ερώτηση μ' ένα νεύμα. Μακρινές φωνές από πάνω τραγουδούσαν «Μαζεύοντας τα στάχυα».

Περίμενε αρκετά λεπτά. Η φωνή της σχεδόν έσπασε από την προσπάθεια να εκφέρει τα λόγια, όμως εκείνη τα ξεστόμισε παρ' όλα αυτά: «Θέλω να μάθω να παίζω σκάκι».

Ο κύριος Σάιμπελ άπλωσε το παχουλό χέρι του προς ένα από τα μεγαλύτερα μαύρα κομμάτια, το άρπαξε επιδέξια από την κορυφή του και το ακούμπησε σ' ένα τετράγωνο στην άλλη άκρη της σκακιέρας. Τράβηξε πίσω το χέρι του και σταύρωσε τα μπράτσα μπροστά στο στέρνο του. Εξακολουθούσε να μην κοιτάζει την Μπεθ. «Δεν παίζω με ξένους».

Η ανέκφραστη φωνή είχε την επίδραση χαστουκιού πάνω της. Η Μπεθ έκανε μεταβολή και έφυγε, ανεβαίνοντας τα σκαλιά με τη δυσάρεστη γεύση στο στόμα.

«Δεν είμαι ξένη», του είπε δυο μέρες αργότερα. «Εδώ ζω». Πίσω από το κεφάλι της, ένα μυγάκι στριφογύριζε γύρω από τον γυμνό γλόμπο, κι η μικρή σκιά του διέσχιζε τη σκακιέρα σε τακτά διαστήματα. «Μπορείς να μου μάθεις. Ξέρω κιόλας κάποια πράγματα, επειδή παρακολουθώ».

«Τα κορίτσια δεν παίζουν σκάκι». Η φωνή του κυρίου Σάιμπελ ήταν και πάλι ανέκφραστη.

Εκείνη μάζεψε όλο της το σθένος και έκανε ένα βήμα προς το μέρος του, δείχνοντας με το δάχτυλο, χωρίς όμως να αγγίζει, ένα από τα κυλινδρικά κομμάτια που είχε ήδη ονομάσει «κανόνι» με τη φαντασία της. «Αυτό εδώ πηγαίνει πάνω κάτω ή πέρα δώθε. Απ' άκρη σ' άκρη, αν έχει χώρο να κινηθεί».

Ο κύριος Σάιμπελ παρέμεινε σιωπηλός για λίγο. Έπειτα έδειξε εκείνο που έμοιαζε με χαρακωμένο λεμόνι στην κορυφή. «Κι αυτό;»

Η καρδιά της αναπήδησε. «Διαγώνια», απάντησε.

Μπορούσες να μαζέψεις χάπια παίρνοντας μόνο ένα το βράδυ και κρατώντας το άλλο. Η Μπεθ έβαζε τα παραπανίσια στη θήκη της οδοντόβουρτσάς της, όπου δε θα έψαχνε κανείς. Έπρεπε μόνο να

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

στεγνώνει όσο καλύτερα μπορούσε με μια χάρτινη πετσέτα την οδοντόβουρτσα αφού τη χρησιμοποιούσε, ή αλλιώς να μην τη χρησιμοποιεί καθόλου και να τρίβει τα δόντια της με το δάχτυλο.

Εκείνη τη νύχτα για πρώτη φορά πήρε τρία χάπια, το ένα μετά το άλλο. Ένιωσε τις τριχούλες στον αυχένα της να ορθώνονται. Είχε ανακαλύψει κάτι σημαντικό. Άφησε τη λάμψη να απλωθεί πάνω από το κεφάλι της καθώς ήταν ξαπλωμένη στο ράντζο της φορώντας την ξεθωριασμένη μπλε πιτζάμα στο χειρότερο σημείο του Θαλάμου των Κοριτσιών, δίπλα στην πόρτα του διαδρόμου και απέναντι από την τουαλέτα. Είχε βρει μια λύση: ήξερε για τα κομμάτια του σκακιού και πώς κινούνταν και πώς αιχμαλώτιζαν, και ήξερε πώς να νιώθει καλύτερα στο στομάχι και στις σφιγμένες κλειδώσεις των χεριών και των ποδιών της, με τα χάπια που της έδινε το ορφανοτροφείο.

«Εντάξει, μικρή», είπε ο κύριος Σάιμπελ. «Τώρα μπορούμε να παίξουμε σκάκι. Εγώ παίρνω τα λευκά».

Είχε μαζί της τους σπόγγους. Ήταν μετά την αριθμητική, και είχε γεωγραφία σε δέκα λεπτά. «Δεν έχω πολύ χρόνο», είπε. Είχε μάθει όλες τις κινήσεις την προηγούμενη Κυριακή, την ώρα που ο εκκλησιασμός τής επέτρεπε να βρίσκεται στο υπόγειο. Κανείς δεν παρατηρούσε την απουσία της στον εκκλησιασμό, αρκεί να εμφανιζόταν στην αρχή. Κι αυτό χάρη στην ομάδα κοριτσιών που έρχονταν από το Ίδρυμα Παίδων, στην άλλη άκρη της πόλης. Όμως με τη γεωγραφία ήταν διαφορετικά. Τον έτρεμε τον κύριο Σελ, κι ας ήταν η καλύτερη μαθήτρια στην τάξη.

Η φωνή του επιστάτη ήταν ανέκφραστη. «Ή τώρα ή ποτέ», είπε.

«Έχω γεωγραφία...»

«Ή τώρα ή ποτέ».

Μόνο μια στιγμή το σκέφτηκε προτού αποφασίσει. Είχε δει ένα παλιό καφάσι από μπουκάλια γάλακτος δίπλα στον καυστήρα. Το τράβηξε ως την άλλη άκρη της σκακιέρας, κάθισε και είπε: «Παίζε».

Τη νίκησε μ' αυτό που αργότερα θα μάθαινε πως λεγόταν «Ματ των Αρχαρίων», ύστερα από τέσσερις κινήσεις. Ήταν γρήγορο, αλ-

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

λά όχι τόσο ώστε να μην αργήσει δεκαπέντε ολόκληρα λεπτά για τη γεωγραφία. Είπε πως ήταν στο μπάνιο.

Ο κύριος Σελ στάθηκε στην έδρα με τα χέρια πάνω στους γοφούς του. Απευθύνθηκε στην τάξη. «Είδε καμιά από εσάς τις νεαρές κυρίες αυτή τη νεαρά κυρία στο αποχωρητήριο των κυριών;»

Ακούστηκαν πνιχτά χαχανητά. Δε σηκώθηκε κανένα χέρι, ούτε καν της Τζολίν, παρόλο που η Μπεθ είχε πει ψέματα για χάρη της ήδη δύο φορές.

«Και πόσες από εσάς τις νεαρές κυρίες πήγαν στο αποχωρητήριο των κυριών πριν από το μάθημα;»

Ακούστηκαν κι άλλα χαχανητά, και σηκώθηκαν τρία χέρια.

«Και είδε καμιά από εσάς την Μπεθ εκεί; Να πλένει τα όμορφα χεράκια της μήπως;»

Δεν υπήρξε απάντηση. Ο κύριος Σελ στράφηκε ξανά προς τον πίνακα, όπου απαριθμούσε τα εξαγόμενα προϊόντα της Αργεντινής, και πρόσθεσε τη λέξη «ασήμι». Για μια στιγμή η Μπεθ πίστεψε πως είχε ξεμπερδέψει. Έπειτα όμως εκείνος μίλησε, έχοντας την πλάτη του γυρισμένη προς την τάξη. «Πέντε πόντοι», είπε.

Αν μάζευες δέκα πόντους, σε καμτσίκιζαν στον πισινό με δερμάτινη λουρίδα. Η Μπεθ είχε νιώσει τη λουρίδα μόνο στη φαντασία της, αλλά η φαντασία της για μια στιγμή είχε διευρυνθεί δημιουργώντας την αίσθηση ενός πόνου που ήταν σαν φωτιά στα μαλακά σημεία του σώματός της. Έφερε το χέρι στην καρδιά της, ψηλαφίζοντας το πάνω τσεπάκι της ποδιάς της για να πιάσει το πρωινό χάπι. Ο φόβος μειώθηκε αισθητά. Έφερε στον νου της τη θήκη της οδοντόβουρτσάς της, το μακρόστενο πλαστικό κουτάκι. Είχε άλλα τέσσερα χάπια τώρα εκεί μέσα, στο συρτάρι του μικρού μεταλλικού κομοδίνου δίπλα στο ράντζο της.

Εκείνο το βράδυ ξάπλωσε ανάσκελα. Δεν είχε πάρει ακόμα το χάπι στο χέρι της. Άκουγε τους νυχτερινούς ήχους και παρατηρούσε πώς φαινόταν να δυναμώνουν καθώς τα μάτια της συνήθιζαν το σκοτάδι. Στο τέλος του διαδρόμου, ο κύριος Μπερν άρχισε να μιλάει στην κυρία Χόλαντ που καθόταν στο τραπεζάκι. Το σώμα της Μπεθ σφίχτηκε ακούγοντάς τους. Ανοιγόκλεισε τα μάτια και κοίταξε το σκοτεινό ταβάνι πάνω από το κεφάλι της και πίεσε τον εαυτό της να δει τη σκακιέρα με τα πράσινα και άσπρα τετράγωνά της.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

΄Επειτα έβαλε όλα τα κομμάτια στις θέσεις τους: πύργο, ίππο, αξιωματικό, βασίλισσα, βασιλιά, και τη σειρά από πιόνια μπροστά τους. ΄Επειτα κίνησε τον λευκό βασιλιά ως την τέταρτη γραμμή. ΄Εσπρωξε τον μαύρο βασιλιά μπροστά. Μπορούσε να το κάνει! ΄Ηταν απλό. Συνέχισε, ξεκινώντας να παίζει ξανά την παρτίδα που είχε χάσει.

΄Εφερε τον ίππο του κυρίου Σάιμπελ στην τρίτη γραμμή. Στεκόταν εκεί, ξεκάθαρα στο μυαλό της, πάνω στην ασπροπράσινη σκακιέρα στο ταβάνι του θαλάμου.

Οι ήχοι είχαν ήδη ξεφτίσει, αποτελώντας ένα λευκό, αρμονικό υπόβαθρο. Η Μπεθ ήταν ξαπλωμένη στο κρεβάτι της περιχαρής, παίζοντας σκάκι.

Την επόμενη Κυριακή μπλόκαρε το Ματ των Αρχαρίων με τον ίππο του βασιλιά της. Είχε επαναλάβει την παρτίδα στο μυαλό της καμιά εκατοστή φορές, ώσπου η αίσθηση οργής και ταπείνωσης είχε διαλυθεί, αφήνοντας τα κομμάτια και τη σκακιέρα καθαρά στο νυχτερινό όραμά της. Όταν πήγε να παίξει με τον κύριο Σάιμπελ την Κυριακή, τα είχε όλα προετοιμασμένα, και κίνησε τον ίππο σαν σε όνειρο. Ξετρελάθηκε με την αίσθηση του κομματιού, το μικροσκοπικό κεφάλι αλόγου στο χέρι της. Όταν ακούμπησε τον ίππο στο νέο του τετράγωνο, ο επιστάτης την κοίταξε καλά καλά συνοφρυωμένος. ΄Επιασε τη βασίλισσά του από το κεφάλι και έκανε μ' αυτή σαχ στον βασιλιά της Μπεθ. Όμως η Μπεθ ήταν προετοιμασμένη και γι' αυτό· το είχε δει στο κρεβάτι της την προηγούμενη νύχτα.

Εκείνος χρειάστηκε δεκατέσσερις κινήσεις για να παγιδεύσει τη βασίλισσά της. Εκείνη προσπάθησε να συνεχίσει, χωρίς βασίλισσα, να αγνοήσει τη θανάσιμη απώλεια, όμως εκείνος άπλωσε το χέρι του και σταμάτησε το δικό της, δεν το άφησε ν' αγγίξει το πιόνι που ετοιμαζόταν να κινήσει. «Τώρα εγκαταλείπεις», είπε. Η φωνή του ήταν τραχιά.

«Εγκαταλείπω;»

«Μάλιστα, μικρή. Όταν χάνεις τη βασίλισσά σου έτσι, εγκαταλείπεις».

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Εκείνη τον κοίταξε χωρίς να καταλαβαίνει. Αυτός άφησε το χέρι της, πήρε τον μαύρο βασιλιά της και τον ακούμπησε οριζόντια στη σκακιέρα. Το κομμάτι κύλησε ελαφρά πέρα δώθε για λίγο και έπειτα έμεινε ακίνητο.

«*Όχι*», είπε η Μπεθ.

«Ναι. Εγκατέλειψες το παιχνίδι».

Εκείνη ήθελε να τον χτυπήσει με κάτι. «Δε μου το ανέφερες αυτό όταν μου είπες τους κανόνες».

«Αυτός δεν είναι κανόνας. Είναι αθλητικό πνεύμα».

Τώρα πια καταλάβαινε τι εννοούσε, αλλά δεν της άρεσε. «Θέλω να τελειώσουμε», είπε. Έπιασε τον βασιλιά και τον έστησε ξανά όρθιο.

«Όχι».

«Πρέπει να το τελειώσεις», του είπε.

Εκείνος ανασήκωσε τα φρύδια και σηκώθηκε. Δεν τον είχε ξαναδεί όρθιο στο υπόγειο – μόνο έξω στους διαδρόμους όταν σκούπιζε ή στις αίθουσες όταν καθάριζε τους μαυροπίνακες. Τώρα χρειαζόταν να σκύψει λίγο για να μη χτυπήσει το κεφάλι του στα δοκάρια του χαμηλού ταβανιού. «Όχι», της είπε. «Έχασες».

Δεν ήταν δίκαιο. Εκείνη δεν την ενδιέφερε το αθλητικό πνεύμα. Ήθελε να παίξει και να κερδίσει. Ήθελε να κερδίσει περισσότερο απ' ό,τι είχε θελήσει οτιδήποτε μέχρι τότε. Είπε μια λέξη που δεν είχε ξαναπεί από τον θάνατο της μητέρας της: «Παρακαλώ».

«Το παιχνίδι τελείωσε», είπε αυτός.

Τον κοίταξε γεμάτη οργή. «Ρε αχόρταγε...»

Αυτός άφησε τα χέρια του να πέσουν κατά μήκος του κορμού του και είπε αργά: «Τέρμα το σκάκι. Βγες έξω».

Μακάρι να ήταν μεγαλύτερη. Όμως δεν ήταν. Σηκώθηκε από τη σκακιέρα και ανέβηκε τα σκαλιά ενώ ο επιστάτης την κοίταζε σιωπηλός.

Την Τρίτη, όταν διέσχισε τον διάδρομο και έφτασε ως την πόρτα του υπογείου κουβαλώντας τους σπόγγους, ανακάλυψε πως η πόρτα ήταν κλειδωμένη. Την έσπρωξε δυο φορές με τον γοφό της, αλλά αυτή δεν υποχώρησε. Χτύπησε, απαλά στην αρχή και έπειτα

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

δυνατά, όμως δεν ακούστηκε κανένας ήχος από την άλλη πλευρά. Ήταν φρικτό. Ήξερε πως αυτός ήταν εκεί, καθισμένος μπροστά στη σκακιέρα, πως απλώς της κρατούσε κακία για την προηγούμενη φορά, αλλά δεν μπορούσε να κάνει τίποτα γι' αυτό. Όταν έφερε πίσω τους σπόγγους, η δεσποινίς Γκράχαμ ούτε που πρόσεξε πως δεν είχαν καθαριστεί καθόλου, ή πως η Μπεθ είχε επιστρέψει νωρίτερα απ' ό,τι συνήθως.

Την Πέμπτη ήταν βέβαιη πως θα συνέβαινε το ίδιο, αλλά δε συνέβη. Η πόρτα ήταν ανοιχτή, κι όταν κατέβηκε τα σκαλιά, ο κύριος Σάιμπελ έκανε σαν να μην είχε συμβεί τίποτα. Τα κομμάτια ήταν στημένα. Εκείνη τίναξε τους σπόγγους βιαστικά και κάθισε μπροστά στη σκακιέρα. Ο κύριος Σάιμπελ είχε κινήσει το πιόνι του βασιλιά του μέχρι να καθίσει κι εκείνη. Έπαιξε το πιόνι του βασιλιά της, μετακινώντας το δύο τετράγωνα μπροστά. Δε θα έκανε λάθη αυτή τη φορά.

Αυτός απάντησε γρήγορα στην κίνησή της, κι εκείνη αμέσως ανταπάντησε. Δεν είπαν λέξη· συνέχισαν απλώς τις κινήσεις. Η Μπεθ ένιωθε την ένταση, και της άρεσε.

Στην εικοστή κίνηση ο κύριος Σάιμπελ μετακίνησε έναν ίππο ενώ δε θα έπρεπε να το κάνει, κι η Μπεθ μπόρεσε να φέρει ένα πιόνι στην έκτη γραμμή. Εκείνος μάζεψε τον ίππο. Ήταν μια άχρηστη κίνηση κι εκείνη ένιωσε έξαψη όταν τον είδε να την κάνει. Άλλαξε τον αξιωματικό της με τον βασιλιά. Έπειτα, στην επόμενη κίνηση, προχώρησε κι άλλο το πιόνι της. Στην επόμενη κίνηση αυτό θα προαγόταν σε βασίλισσα.

Εκείνος το κοίταξε να στέκεται εκεί και έπειτα άπλωσε θυμωμένα το χέρι του και ξάπλωσε τον βασιλιά του. Κανείς τους δεν είπε τίποτα. Ήταν η πρώτη της νίκη. Όλη η ένταση είχε φύγει, και αυτό που ένιωθε η Μπεθ μέσα της ήταν ό,τι πιο υπέροχο είχε νιώσει ποτέ στη ζωή της.

Ανακάλυψε πως μπορούσε να μην πηγαίνει για μεσημεριανό την Κυριακή, και κανείς δεν έδινε σημασία. Αυτό της χάριζε τρεις ώρες με τον κύριο Σάιμπελ, ώσπου αυτός σχόλαγε και έφευγε στις δυόμισι. Δε μιλούσαν, κανείς από τους δύο. Εκείνος έπαιζε πάντα με τα λευ-

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

κά, κάνοντας την πρώτη κίνηση, κι εκείνη με τα μαύρα. Είχε σκεφτεί να τον ρωτήσει σχετικά μ' αυτό, αλλά αποφάσισε να μην το κάνει.

Μια Κυριακή, έπειτα από μια παρτίδα που μετά βίας είχε καταφέρει να κερδίσει εκείνος, της είπε: «Πρέπει να μάθεις τη Σικελική Άμυνα».

«Τι είναι αυτό;» τον ρώτησε εκνευρισμένη.

Δεν είχε ακόμα χωνέψει την ήττα της. Τον είχε νικήσει δυο φορές την προηγούμενη εβδομάδα.

«Όταν ο Λευκός φέρνει πιόνι στην τέταρτη σειρά στη στήλη της βασίλισσας, ο Μαύρος κάνει αυτό». Άπλωσε το χέρι και μετακίνησε το λευκό πιόνι δυο τετράγωνα πάνω στη σκακιέρα, κάνοντας τη σχεδόν σταθερή πρώτη του κίνηση. Έπειτα πήρε το πιόνι που βρισκόταν μπροστά στον αξιωματικό της μαύρης βασίλισσας και το έφερε δυο τετράγωνα παραπάνω, προς το κέντρο της σκακιέρας. Ήταν η πρώτη φορά που της έδειχνε κάτι τέτοιο.

«Κι έπειτα;» τον ρώτησε.

Εκείνος έπιασε τον ίππο του βασιλιά και τον έφερε παρακάτω, στα δεξιά του πιονιού. «Ίππος στο ΡΑ3*».

---

* Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την περιγραφική σκακιστική γραφή, και όχι την καθιερωμένη πλέον αλγεβρική γραφή. Είναι μια συνειδητή επιλογή του, και η προσπάθεια μεταγραφής σε άλλο σύστημα θα στερούσε από το κείμενο την ποιότητα της περιφραστικής και τόσο λογοτεχνικής αυτής γραφής. *Το Γκαμπί της Βασίλισσας* είναι ένα μυθιστόρημα γραμμένο με μεγάλη αγάπη για το σκάκι, και όχι ένα βιβλίο *για* το σκάκι. Είναι ένα μυθιστόρημα που περιγράφει *και* σκακιστικές παρτίδες, και όχι ένα βιβλίο με παρτίδες.

Στην περιγραφική σκακιστική γραφή, οι στήλες ονομάζονται με βάση το κομμάτι που τοποθετείται σ' αυτές, στην αρχική θέση. Χρησιμοποιείται το σύμβολο που αντιστοιχεί σε κάθε πεσσό (Ρ = Βασιλιάς, από το *Ρουά* / *Ρήγας*, Β = Βασίλισσα, Α = Αξιωματικός, Ι = Ίππος, Π = Πύργος, Σ = πιόνι, από το *Στρατιώτης*), μία παύλα και έπειτα ένα γράμμα που δηλώνει την πτέρυγα (Ρ για την πτέρυγα του βασιλιά, Β για την πτέρυγα της βασίλισσας) και το γράμμα που δηλώνει τη στήλη. Έτσι, η στήλη του αξιωματικού του βασιλιά γράφεται ΡΑ, του πύργου της βασίλισσας ΒΠ, του ίππου του βασιλιά ΡΙ, κ.ο.κ. Η στήλη του βασιλιά σημειώνεται απλώς με το Ρ και της βασίλισσας με το Β. Τέλος, σημειώνεται με τους αριθμούς 1-8 η οριζόντια γραμμή στην οποία βρίσκεται κάθε πεσσός. Οι κινήσεις και τα τετράγωνα παρουσιάζονται από τη σκοπιά κάθε παίκτη. Έτσι, για παράδειγμα, το Ρ3 του Λευκού αντιστοιχεί στο Ρ6 του Μαύρου. (Σ.τ.Μ.)

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

«Τι είναι το ΡΑ3;»

«Τρίτη γραμμή στη στήλη του αξιωματικού του βασιλιά. Εκεί όπου τοποθέτησα τον ίππο».

«Τα τετράγωνα έχουν ονόματα;»

Εκείνος ένευσε αδιάφορα. Εκείνη ένιωσε πως δεν ήταν πρόθυμος να μοιραστεί μαζί της ούτε καν αυτή την πληροφορία. «Αν παίζεις καλά, έχουν ονόματα», της είπε.

Εκείνη έσκυψε μπροστά. «Δείξε μου».

Εκείνος την κοίταξε περιφρονητικά. «Όχι. Όχι τώρα».

Αυτό την εξόργισε. Μπορούσε να κατανοήσει πως ένας άνθρωπος ήθελε να κρατάει μυστικά. Κι εκείνη είχε μυστικά. Μολαταύτα, ήθελε να σκύψει πάνω από τη σκακιέρα και να τον χαστουκίσει και να τον αναγκάσει να της πει. Πήρε μια βαθιά ανάσα. «Αυτή είναι η Σικελική Άμυνα;»

Έμοιαζε ανακουφισμένος που είχε αφήσει το θέμα των ονομάτων. «Έχει κι άλλο», της είπε. Και συνέχισε, δείχνοντάς της τις βασικές κινήσεις και μερικές εναλλακτικές. Όμως δε χρησιμοποίησε τα ονόματα των τετραγώνων. Της έδειξε τη Βαριάντα Λέβενφις και τη Βαριάντα Νάιντορφ και της είπε να τις επαναλάβει. Εκείνη το έκανε, χωρίς το παραμικρό λάθος.

Όταν όμως έπαιξαν στη συνέχεια ένα αληθινό παιχνίδι, εκείνος έσπρωξε το πιόνι της βασίλισσάς του μπροστά, κι εκείνη κατάλαβε αμέσως πως όσα της είχε διδάξει νωρίτερα ήταν άχρηστα σ' αυτή την κατάσταση. Τον αγριοκοίταξε πάνω από τη σκακιέρα, νιώθοντας πως αν είχε ένα μαχαίρι, ευχαρίστως θα του το κάρφωνε. Έπειτα κοίταξε ξανά τη σκακιέρα και κίνησε το δικό της πιόνι της βασίλισσας προς τα εμπρός, αποφασισμένη να τον νικήσει.

Εκείνος κίνησε το πιόνι δίπλα από το πιόνι της βασίλισσάς του, αυτό που στεκόταν μπροστά από τον αξιωματικό. Το έκανε συχνά αυτό. «Είναι κάποιο απ' αυτά τα πράγματα; Σαν τη Σικελική Άμυνα;» τον ρώτησε.

«Ανοίγματα». Δεν την κοίταξε. Είχε το βλέμμα του στη σκακιέρα.

«Είναι;»

Εκείνος ανασήκωσε τους ώμους. «Το Γκαμπί της Βασίλισσας».

Ένιωσε καλύτερα. Είχε μάθει κάτι ακόμα από εκείνον. Αποφάσισε να μην πάρει το πιόνι που της προσφερόταν, να διατηρήσει

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

την ένταση πάνω στη σκακιέρα. Της άρεσε έτσι. Της άρεσε η ισχύς των κομματιών, καθώς ασκούνταν σε στήλες και διαγωνίους. Στο μέσο της παρτίδας, όταν τα κομμάτια ήταν διάσπαρτα, οι δυνάμεις που διασταυρώνονταν πάνω στη σκακιέρα τής προκαλούσαν έξαψη. Έφερε μπροστά τον ίππο του βασιλιά της, νιώθοντας τη δύναμή του να απλώνεται.

Σε είκοσι κινήσεις είχε πάρει και τους δυο του πύργους, κι εκείνος εγκατέλειψε.

Γύρισε στο πλάι στο κρεβάτι, έβαλε ένα μαξιλάρι πάνω από το κεφάλι της για να μη βλέπει το φως κάτω από την πόρτα του διαδρόμου και άρχισε να σκέφτεται πώς θα μπορούσε κανείς να χρησιμοποιήσει έναν αξιωματικό και έναν πύργο μαζί για να κάνει ξαφνικό σαχ στον βασιλιά. Αν κινούσες τον αξιωματικό, ο βασιλιάς θα βρισκόταν σε σαχ, κι ο αξιωματικός θα ήταν ελεύθερος να κάνει ό,τι θέλει στην επόμενη κίνηση – μέχρι και να πάρει τη βασίλισσα. Έμεινε έτσι για λίγο, και σκεφτόταν με ενθουσιασμό αυτή τη δυναμική επίθεση. Έπειτα σήκωσε το μαξιλάρι και γύρισε ανάσκελα και είδε τη σκακιέρα στο ταβάνι και έπαιξε ξανά όλες της τις παρτίδες με τον κύριο Σάιμπελ, τη μια μετά την άλλη. Είδε δύο περιστάσεις όπου θα μπορούσε να είχε δημιουργήσει αυτή την κατάσταση που είχε μόλις επινοήσει, με τον πύργο και τον βασιλιά. Στη μία από τις δύο περιστάσεις θα μπορούσε να την είχε προκαλέσει με μια διπλή απειλή και στην άλλη θα μπορούσε ενδεχομένως να την κάνει απλώς στα μουλωχτά. Ξανάπαιξε αυτές τις δύο παρτίδες στο μυαλό της με τις νέες κινήσεις, και τις κέρδισε και τις δύο. Χαμογέλασε ευχαριστημένη με τον εαυτό της και αποκοιμήθηκε.

Η δασκάλα της αριθμητικής ανέθεσε το τίναγμα των σπόγγων σε άλλο μαθητή, λέγοντας πως η Μπεθ χρειαζόταν μια ανάπαυλα. Δεν ήταν δίκαιο, γιατί η Μπεθ εξακολουθούσε να έχει άψογους βαθμούς στην αριθμητική, αλλά δεν μπορούσε να κάνει τίποτα γι' αυτό. Ενώ το κοκκινομάλλικο αγοράκι έβγαινε κάθε μέρα από την αίθουσα με τους σπόγγους, εκείνη έμενε καθισμένη εκεί, κάνοντας ανούσιες προσθέσεις και αφαιρέσεις με τρεμάμενο χέρι. Ήθελε να παίξει σκάκι όλο και πιο απεγνωσμένα κάθε μέρα.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Την Τρίτη και την Τετάρτη πήρε μόνο ένα χάπι και φύλαξε το άλλο. Την Πέμπτη κατάφερε να αποκοιμηθεί αφού είχε παίξει σκάκι στο μυαλό της για καμιά ώρα, κι έτσι φύλαξε και τα δύο χάπια της ημέρας. Το ίδιο έκανε και την Παρασκευή. Το Σάββατο, όλη τη μέρα, καθώς έκανε τη βάρδια της στην κουζίνα του κυλικείου και το απόγευμα όσο παρακολουθούσαν τη χριστιανική ταινία στη βιβλιοθήκη και όσο κράτησε η Ομιλία περί Προσωπικής Βελτίωσης πριν από το βραδινό, κατάφερνε να νιώθει μια κάποια έξαψη όποτε το επιθυμούσε, γνωρίζοντας πως υπήρχαν έξι χάπια μέσα στη θήκη της οδοντόβουρτσάς της.

Εκείνο το βράδυ, αφού έσβησαν τα φώτα, τα πήρε όλα, ένα ένα, και περίμενε. Η αίσθηση, όταν ήρθε, ήταν απολαυστική – μια γλυκύτητα στην κοιλιά της και μια χαλάρωση κάθε σφιγμένου σημείου του κορμιού της. Έμεινε ξύπνια όσο περισσότερο άντεξε για να ευχαριστηθεί τη ζεστασιά μέσα της, τη βαθιά χημική ευτυχία.

Την Κυριακή, όταν ο κύριος Σάιμπελ τη ρώτησε πού είχε χαθεί, εκείνη ξαφνιάστηκε που τον είχε νοιάξει. «Δε με άφηναν να φύγω από την τάξη», είπε.

Εκείνος κατένευσε. Η σκακιέρα ήταν ήδη στημένη, κι εκείνη ένιωσε έκπληξη βλέποντας πως τα λευκά βρίσκονταν στη δική της πλευρά και το καφάσι από το γάλα ήταν ήδη στη θέση του. «Εγώ θα ξεκινήσω;» ρώτησε δύσπιστα.

«Ναι. Αποδώ και πέρα θα το κάνουμε εναλλάξ. Έτσι πρέπει να παίζεται το παιχνίδι».

Κάθισε και κίνησε το πιόνι του βασιλιά της. Ο κύριος Σάιμπελ, χωρίς να πει κουβέντα, κίνησε το πιόνι του αξιωματικού της βασίλισσάς του. Η Μπεθ δεν είχε ξεχάσει τις κινήσεις. Ποτέ δεν ξεχνούσε τις σκακιστικές κινήσεις. Εκείνος έπαιξε τη Βαριάντα Λέβενφις. Εκείνη είχε στραμμένη την προσοχή της στο πώς έλεγχε ο αξιωματικός του τη μεγάλη διαγώνιο, πώς περίμενε να ορμήσει. Και βρήκε έναν τρόπο να τον εξουδετερώσει, στη δέκατη έβδομη κίνηση. Κατάφερε να τον αλλάξει με τον δικό της, πιο αδύναμο αξιωματικό. Έπειτα έβαλε τον ίππο της στο παιχνίδι, έφερε κι έναν πύργο μπροστά, και του έκανε ματ σε δέκα ακόμα κινήσεις.

Της είχε φανεί απλό – το μοναδικό ζήτημα ήταν να κρατάει τα

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

μάτια της ανοιχτά και να σχηματίζει εικόνα με τους τρόπους που μπορούσε να εξελιχθεί το παιχνίδι.

Το ματ τον αιφνιδίασε. Εγκλώβισε τον βασιλιά του στην πίσω πίσω γραμμή, απλώνοντας το χέρι της πάνω απ' όλη τη σκακιέρα και μετακινώντας τον πύργο της με μια σταθερή κίνηση. «Ματ», είπε ήρεμα.

Ο κύριος Σάιμπελ έδειχνε διαφορετικός σήμερα. Δεν κατσούφιασε όπως έκανε συνήθως όταν εκείνη τον κέρδιζε. Έσκυψε μπροστά και είπε: «Θα σου μάθω τη σκακιστική σημειογραφία».

Εκείνη τον κοίταξε καλά καλά.

«Τα ονόματα των τετραγώνων. Θα σου τα μάθω τώρα».

Εκείνη ανοιγόκλεισε τα μάτια. «Είμαι αρκετά καλή τώρα;»

Εκείνος κάτι πήγε να πει, αλλά το έκοψε. «Πόσων χρονών είσαι, μικρή;»

«Οκτώ».

«Οκτώ χρονών». Έσκυψε μπροστά – όσο του επέτρεπε η πελώρια μπάκα του. «Για να λέμε την αλήθεια, μικρή, είσαι καταπληκτική».

Εκείνη δεν κατάλαβε τι της έλεγε.

«Με συγχωρείς», είπε ο κύριος Σάιμπελ και έσκυψε να πιάσει από το πάτωμα ένα σχεδόν άδειο μπουκάλι. Έγειρε πίσω το κεφάλι και ήπιε.

«Ουίσκι είναι αυτό;» ρώτησε η Μπεθ.

«Ναι, μικρή. Και να μη με μαρτυρήσεις».

«Δε θα το πω», είπε εκείνη. «Μάθε μου τη σκακιστική σημειογραφία».

Εκείνος άφησε ξανά το μπουκάλι στο πάτωμα. Η Μπεθ το ακολούθησε για λίγο με τα μάτια της, καθώς αναρωτιόταν τι γεύση να είχε το ουίσκι και πώς να ένιωθε κανείς όταν το έπινε. Έπειτα έστρεψε το βλέμμα και την προσοχή της ξανά στη σκακιέρα με τα τριάντα δύο κομμάτια της, που το καθένα τους ασκούσε τη δική του σιωπηρή δύναμη.

Κάπου στη μέση της νύχτας ξύπνησε. Κάποιος καθόταν στην άκρη του κρεβατιού της. Σφίχτηκε.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

«΄Ηρεμα», της ψιθύρισε η Τζολίν. «Εγώ είμαι».

Η Μπεθ δεν είπε τίποτα, έμεινε εκεί περιμένοντας.

«Σκέφτηκα πως θα ήθελες να δοκιμάσεις κάτι ωραίο», είπε η Τζολίν. Άπλωσε το χέρι της κάτω από το σεντόνι και το ακούμπησε απαλά πάνω στην κοιλιά της Μπεθ. Η Μπεθ ήταν ξαπλωμένη ανάσκελα. Το χέρι παρέμεινε εκεί, και το κορμί της Μπεθ παρέμεινε σφιγμένο.

«Μην είσαι στην τσίτα», ψιθύρισε η Τζολίν. «Δε θα σου κάνω κακό». Χαχάνισε χαμηλόφωνα. «Απλώς είμαι καυλωμένη. Ξέρεις τι πάει να πει καυλωμένη;»

Η Μπεθ δεν ήξερε.

«Χαλάρωσε. Θα σε τρίψω λίγο μόνο. Θα σου αρέσει αν αφεθείς».

Η Μπεθ γύρισε το κεφάλι προς την πόρτα του διαδρόμου. ΄Ηταν κλειστή. Το φως, ως συνήθως, έμπαινε αποκάτω. Άκουγε μακρινές φωνές, πέρα στο γραφείο.

Το χέρι της Τζολίν προχώρησε προς τα κάτω. Η Μπεθ κούνησε το κεφάλι. «Μη...» ψιθύρισε.

«Σουτ τώρα», είπε η Τζολίν. Το χέρι της προχώρησε πιο χαμηλά, και ένα δάχτυλο άρχισε να τρίβει πάνω κάτω. Δεν πονούσε, αλλά κάτι μέσα της αντιστεκόταν. ΄Ενιωσε πως ίδρωνε. «Ωωω, ναι», είπε η Τζολίν. «Πάω στοίχημα πως σου αρέσει». Σύρθηκε λίγο πιο κοντά στην Μπεθ και με το ελεύθερο χέρι της έπιασε το χέρι της Μπεθ, τραβώντας το προς το μέρος της. «Ξεκίνα να με χαϊδέψεις κι εσύ», είπε.

Η Μπεθ άφησε το χέρι της εντελώς χαλαρό. Η Τζολίν το οδήγησε κάτω από το νυχτικό της, ώσπου τα δάχτυλα της Μπεθ άγγιξαν ένα σημείο ζεστό και υγρό.

«΄Ελα τώρα, πίεσε λίγο», ψιθύρισε η Τζολίν. Η ένταση αυτής της ψιθυριστής φωνής ήταν τρομακτική. Η Μπεθ έκανε ό,τι της έλεγε, και πίεσε πιο δυνατά. «΄Ελα, μωρό μου», συνέχισε να ψιθυρίζει η Τζολίν. «Κούνα το πάνω κάτω. ΄Ετσι». Άρχισε να κουνάει το δάχτυλό της πάνω στην Μπεθ. ΄Ηταν τρομακτικό. Η Μπεθ έτριψε την Τζολίν μερικές φορές, καταβάλλοντας προσπάθεια, συγκεντρωμένη απλώς στο να το κάνει. Το πρόσωπό της ήταν υγρό από τον ιδρώτα και το ελεύθερο χέρι της είχε γραπωθεί από το σεντόνι, σφίγγοντάς το με όλη της τη δύναμη.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

΄Επειτα, το πρόσωπο της Τζολίν βρέθηκε κολλημένο στο δικό της και το μπράτσο της γύρω από το στέρνο της Μπεθ. «Πιο γρήγορα», ψιθύρισε η Τζολίν. «*Πιο γρήγορα*».

«Όχι», είπε η Μπεθ δυνατά, τρομοκρατημένη. «*Όχι. Δε θέλω*». Τράβηξε το χέρι της.

«Μαλακισμένη!» είπε δυνατά η Τζολίν.

Ακούστηκαν βιαστικά βήματα στον διάδρομο, κι η πόρτα άνοιξε. Το φως ξεχύθηκε μέσα. ΄Ηταν κάποια από τις νυχτερινές, την οποία η Μπεθ δε γνώριζε. Η γυναίκα στάθηκε εκεί αρκετή ώρα. Επικρατούσε παντού ησυχία. Η Τζολίν είχε φύγει. Η Μπεθ δεν τόλμησε να κινηθεί για να δει αν είχε επιστρέψει στο κρεβάτι της. Τελικά, η κυρία έφυγε. Η Μπεθ κοίταξε παραπέρα και είδε το περίγραμμα του κορμιού της Τζολίν στο κρεβάτι της. Η Μπεθ είχε τρία χάπια στο συρτάρι της. Τα πήρε και τα τρία. ΄Επειτα έμεινε ξαπλωμένη ανάσκελα και περίμενε να της φύγει η κακή γεύση.

Την επόμενη μέρα στο κυλικείο, η Μπεθ ένιωθε καταρρακωμένη από την έλλειψη ύπνου.

«Είσαι η ασχημότερη λευκή που έχω δει *ποτέ*», είπε η Τζολίν μ' έναν δυνατό ψίθυρο. Είχε βρεθεί πίσω από την Μπεθ στην ουρά για τα κουτάκια με τα δημητριακά. «Η μύτη σου είναι άσχημη κι η μούρη σου είναι άσχημη και το δέρμα σου είναι σαν γυαλόχαρτο. Είσαι ένα λευκό σκουπίδι, μια ασπρουλιάρα σκύλα».

Η Τζολίν συνέχισε έτσι, με το κεφάλι ψηλά, ώσπου έφτασαν ως την ομελέτα.

Η Μπεθ δεν είπε τίποτα, γιατί ήξερε πως όλα αυτά ήταν αλήθεια.

Βασιλιάς, ίππος, πιόνι. Η ένταση πάνω στη σκακιέρα ήταν αρκετή για να τη σκεβρώσει. ΄Επειτα, *παμ!* Πάει η βασίλισσα. Πύργοι στις άκρες της σκακιέρας, αρχικά καρφωμένοι, αλλά έπειτα έτοιμοι για δράση, χτίζοντας την πίεση κι ύστερα αφαιρώντας την πίεση με μία μόνο κίνηση. Στις φυσικές επιστήμες, η δεσποινίς Χάντλεϊ τους είχε μιλήσει για μαγνήτες, για «δυναμικές γραμμές». Η Μπεθ, που είχε σχεδόν αποκοιμηθεί από τη βαρεμάρα, ξύπνησε ξαφνικά. Δυναμικές γραμμές: οι αξιωματικοί στις διαγωνίους, οι πύργοι στις ευθείες.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Τα καθίσματα στην αίθουσα μπορούσαν να είναι σαν τα τετράγωνα. Αν το κοκκινομάλλικο αγόρι που λεγόταν Ραλφ ήταν ίππος, θα μπορούσε να το σηκώσει και να το μετακινήσει δύο θέσεις παραπάνω και μία παραπέρα, ακουμπώντας το στην κενή θέση δίπλα στην Ντενίζ. Αυτό θα έκανε σαχ στον Μπέρτραντ, που καθόταν στην μπροστινή σειρά και ήταν, όπως αποφάσισε εκείνη, ο βασιλιάς. Χαμογέλασε καθώς το σκεφτόταν. Η Τζολίν κι αυτή είχαν πάνω από μια βδομάδα να μιλήσουν, κι η Μπεθ δεν είχε αφεθεί να κλάψει. Ήταν σχεδόν εννιά χρονών, και δεν είχε ανάγκη την Τζολίν. Το πώς ένιωθε δεν είχε καμία σημασία. Δεν είχε ανάγκη την Τζολίν.

«Ορίστε», είπε ο κύριος Σάιμπελ. Της έδωσε κάτι μέσα σε μια καφετιά χαρτοσακούλα. Ήταν Κυριακή μεσημέρι. Εκείνη άνοιξε τη χαρτοσακούλα. Μέσα υπήρχε ένα βαρύ χαρτόδετο βιβλίο – *Μοντέρνα σκακιστικά ανοίγματα*.

Άρχισε να γυρίζει διστακτικά τις σελίδες. Ήταν γεμάτο με μακριές κάθετες στήλες γεμάτες σκακιστικά σύμβολα. Υπήρχαν μερικά διαγράμματα και επικεφαλίδες όπως «Ανοίγματα του πιονιού της Βασίλισσας», και «Συστήματα Ινδικής Άμυνας». Σήκωσε το βλέμμα.

Αυτός την κοίταζε βλοσυρά. «Είναι το καλύτερο βιβλίο για σένα», της είπε. «Σ' αυτό θα βρεις όσα θέλεις να μάθεις».

Εκείνη δεν είπε κουβέντα, παρά κάθισε πάνω στο καφάσι της μπροστά στη σκακιέρα, κρατώντας το βιβλίο σφιχτά στα γόνατά της, και περίμενε να παίξουν.

Η γλώσσα ήταν το πιο βαρετό μάθημα, με την αργή φωνή του κυρίου Έσπερο και τους ποιητές με ονόματα όπως Τζον Γκρίνλιφ Ουίτιερ και Ουίλιαμ Κάλεν Μπράιαντ. «Για πού κινάς, στο στάλαγμα της πάχνης, / Και καθώς λάμπουν οι ουρανοί στα ύστατα της μέρας βήματα...» Ήταν ανόητο. Κι εκείνος διάβαζε την κάθε λέξη δυνατά, προσεκτικά.

Εκείνη κρατούσε τα *Μοντέρνα σκακιστικά ανοίγματα* κάτω από

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

το θρανίο της όσο ο κύριος Έσπερο διάβαζε. Μελετούσε τις βαριάντες μία μία, παίζοντάς τες στο κεφάλι της. Την τρίτη μέρα τα σύμβολα –Σ-Ρ4, Ι-ΡΑ3– γλιστρούσαν στο σβέλτο μυαλό της σαν στέρεα κομμάτια πάνω σε αληθινά τετράγωνα. Τα έβλεπε εύκολα· δε χρειαζόταν σκακιέρα. Μπορούσε να κάθεται εκεί με τα *Μοντέρνα σκακιστικά ανοίγματα* στα γόνατά της, πάνω στην πλισέ μπλε φούστα από ύφασμα σερζ του Ιδρύματος Μεθούεν, κι ενώ ο κύριος Έσπερο φλυαρούσε μιλώντας περί της διεύρυνσης του πνεύματος που μας προσφέρει η σπουδαία ποίηση ή διάβαζε δυνατά στίχους όπως «Σ' αυτόν που αγάπη για τη φύση τρέφει / και εγγύτητα με τις θεατές της τις μορφές, κείνη μια γλώσσα αλλιώτικη θα του μιλά», μπροστά στα μισόκλειστα μάτια της τα κομμάτια κινούνταν αναπαράγοντας ολόκληρες παρτίδες. Στο πίσω μέρος του βιβλίου υπήρχαν ακολουθίες κινήσεων που έφταναν ως το τέλος ορισμένων κλασικών παιχνιδιών, ως την εγκατάλειψη στην εικοστή έβδομη κίνηση ή ως ισοπαλίες στην τεσσαρακοστή, κι εκείνη είχε μάθει να μετακινεί τα κομμάτια σε ολόκληρη τη χορογραφία τους, ενώ πότε πότε της κοβόταν η ανάσα με την κομψότητα μιας συνδυασμένης επίθεσης ή με τη θυσία ή τη συγκρατημένη ισορροπία των δυνάμεων σε μια θέση. Και πάντα το μυαλό της ήταν στη νίκη, ή στην προοπτική για τη νίκη.

«Στις ώρες του τις πιο χαρμόσυνες, κείνη θα 'χει μια μελιστάλαχτη φωνή / κι ένα χαμόγελο και της ομορφιάς την ευγλωττία...» διάβαζε ο κύριος Έσπερο, ενώ το μυαλό της Μπεθ χόρευε με θαυμασμό για τις περίτεχνες γεωμετρικές κινήσεις του σκακιού, συνεπαρμένη, μαγεμένη, βυθισμένη στις μεγαλειώδεις αντιμεταθέσεις καθώς ανοίγονταν στην ψυχή της, κι η ψυχή της ανοιγόταν για να τις υποδεχθεί.

«*Ασπρουλιάρα!*» της σφύριξε η Τζολίν καθώς έφευγαν από την ιστορία.

«*Αραπίνα!*» της σφύριξε η Μπεθ.

Η Τζολίν κοκάλωσε, γύρισε και κάρφωσε το βλέμμα πάνω της.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Την επόμενη Κυριακή, η Μπεθ πήρε έξι χάπια και αφέθηκε στη γλυκιά χημεία τους, φέρνοντας το ένα χέρι στην κοιλιά της και το άλλο στο μουνί της. Αυτή τη λέξη την ήξερε καλά. Ήταν ένα από τα λιγοστά πράγματα που της είχε μάθει η μητέρα πριν στουκάρει το αυτοκίνητο. «Σκουπίσου», της έλεγε η μητέρα στο μπάνιο. «Να σκουπίζεις πάντα το μουνί σου». Η Μπεθ κούνησε τα δάχτυλά της πάνω κάτω, όπως το είχε κάνει η Τζολίν. Δεν την ευχαριστούσε. Εκείνην όχι. Τράβηξε το χέρι της και αφέθηκε στην πνευματική χαλάρωση των χαπιών. Ίσως να ήταν ακόμα μικρή. Η Τζολίν ήταν τέσσερα χρόνια μεγαλύτερη, και είχε σγουρές τρίχες εκεί πέρα. Η Μπεθ τις είχε νιώσει.

«Καλημέρα, ασπρουλιάρα», είπε γλυκά η Τζολίν. Το πρόσωπό της ήταν ήρεμο.

«Τζολίν», είπε η Μπεθ. Η Τζολίν πλησίασε. Δεν ήταν κανείς εκεί γύρω, μόνο οι δυο τους. Βρίσκονταν στα αποδυτήρια, μετά τη γυμναστική.

«Τι θέλεις;» είπε η Τζολίν.

«Θέλω να μάθω τι σημαίνει πουτσογλείφτης».

Η Τζολίν την κοίταξε καλά καλά για λίγο. Έπειτα έβαλε τα γέλια. «Έλα, ρε», είπε. «Πούτσος ξέρεις τι είναι;»

«Δε νομίζω».

«Είναι αυτό που έχουν τα αγόρια. Στο πίσω μέρος του βιβλίου της αγωγής υγείας. Σαν δάχτυλο».

Η Μπεθ κατένευσε. Ήξερε την εικόνα.

«Ε λοιπόν, γλυκιά μου», είπε σοβαρά η Τζολίν, «είναι κάτι κορίτσια που γουστάρουν να το γλείφουν αυτό το δάχτυλο».

Η Μπεθ το σκέφτηκε. «Από εκεί δεν κατουράνε;» ρώτησε.

«Φαντάζομαι πως το καθαρίζουν», είπε η Τζολίν.

Η Μπεθ απομακρύνθηκε σοκαρισμένη. Ήταν ακόμα μπερδεμένη. Είχε ακούσει για δολοφόνους και βασανιστές. Όταν ζούσε στο σπίτι είχε δει το γειτονόπουλο να βαράει τον σκύλο του μ' ένα χοντρό μπαστούνι μέχρι που τον άφησε αναίσθητο. Δεν καταλάβαινε όμως πώς θα μπορούσε κάποιος να κάνει αυτό που έλεγε η Τζολίν.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Την επόμενη Κυριακή η Μπεθ κέρδισε πέντε παρτίδες απανωτές. Έπαιζε πια τρεις μήνες με τον κύριο Σάιμπελ, και ήξερε πως δε θα μπορούσε πια να τη νικήσει. Ούτε μία φορά. Ήταν προετοιμασμένη για κάθε αντιπερισπασμό, κάθε απειλή που εκείνος ήξερε να προκαλέσει. Δεν υπήρχε περίπτωση να την μπερδέψει με τους ίππους του, ή να αφήσει κάποιο κομμάτι πάνω σε επικίνδυνο τετράγωνο, ή να τη στριμώξει παίρνοντάς της κάποιο σημαντικό κομμάτι. Το έβλεπε να έρχεται και κατάφερνε να το αποτρέπει ενώ ταυτόχρονα συνέχιζε να στήνει την επίθεσή της.

Όταν τελείωσαν, τη ρώτησε: «Είσαι οκτώ χρονών;»

«Θα γίνω εννιά τον Νοέμβριο».

Εκείνος κατένευσε. «Θα είσαι εδώ την άλλη Κυριακή;»

«Ναι».

«Ωραία. Να είσαι οπωσδήποτε».

Την Κυριακή βρισκόταν και ένας άλλος άντρας στο υπόγειο μαζί με τον κύριο Σάιμπελ. Ήταν αδύνατος και φορούσε ένα ριγέ πουκάμισο και γραβάτα. «Αυτός είναι ο κύριος Γκαντζ, από τη σκακιστική λέσχη», είπε ο κύριος Σάιμπελ.

«Σκακιστική λέσχη;» επανέλαβε η Μπεθ σαν ηχώ, κοιτάζοντάς τον εξεταστικά. Έμοιαζε λίγο με τον κύριο Σελ, παρόλο που αυτός χαμογελούσε.

«Παίζουμε σε μια λέσχη», είπε ο κύριος Σάιμπελ.

«Κι εγώ είμαι ο προπονητής της ομάδας του λυκείου. Του Ντάνκαν Χάι», είπε ο κύριος Γκαντζ. Η Μπεθ δεν το είχε ξανακούσει αυτό το σχολείο.

«Θέλεις να παίξουμε;» ρώτησε ο κύριος Γκαντζ.

Χωρίς να του απαντήσει, η Μπεθ κάθισε στο καφάσι. Στο πλάι της σκακιέρας υπήρχε μια πτυσσόμενη καρέκλα. Ο κύριος Σάιμπελ απέθεσε εκεί το βαρύ κορμί του, και ο κύριος Γκαντζ κάθισε στο σκαμνί. Άπλωσε το χέρι του με μια γρήγορη, νευρική κίνηση και έπιασε δύο πιόνια: ένα λευκό κι ένα μαύρο. Τα έκλεισε ανάμεσα στις ενωμένες χούφτες του, τα κούνησε για μια στιγμή και έπειτα άπλωσε τα δυο του χέρια προς την Μπεθ, με τις γροθιές σφιγμένες.

«Διάλεξε ένα χέρι», της είπε ο κύριος Σάιμπελ.

«Γιατί;»

«Θα παίξεις με το χρώμα που θα διαλέξεις».

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

«Α!» Άπλωσε το χέρι και ίσα που άγγιξε την αριστερή γροθιά του κυρίου Γκαντζ. «Αυτό».

Εκείνος άνοιξε το χέρι του. Στην παλάμη του βρισκόταν το μαύρο πιόνι. «Λυπάμαι», της είπε χαμογελώντας. Το χαμόγελό του την έκανε να νιώσει άβολα.

Στη σκακιέρα τα μαύρα ήταν ήδη στημένα μπροστά στην Μπεθ. Ο κύριος Γκαντζ έβαλε τα πιόνια πίσω στις θέσεις τους, μετακίνησε το πιόνι του βασιλιά στην τέταρτη γραμμή, κι η Μπεθ χαλάρωσε. Είχε μάθει κάθε αράδα της Σικελικής από το βιβλίο της. Έπαιξε το πιόνι του αξιωματικού της βασίλισσας στην τέταρτη γραμμή. Όταν εκείνος έφερε μπροστά τον ίππο του, αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τη Βαριάντα Νάιντορφ.

Όμως ο κύριος Γκαντζ ήταν πολύ ξύπνιος για να την πατήσει. Ήταν καλύτερος σκακιστής από τον κύριο Σάιμπελ. Παρ' όλα αυτά, ύστερα από πεντέξι κινήσεις ήξερε πια πως θα τον νικούσε εύκολα, και αυτό έπραξε, ήρεμα και ανελέητα, αναγκάζοντάς τον να εγκαταλείψει έπειτα από είκοσι τρεις κινήσεις.

Τοποθέτησε τον βασιλιά του οριζόντια στη σκακιέρα. «Σίγουρα γνωρίζεις το παιχνίδι, νεαρή μου. Έχετε ομάδα εδώ;»

Εκείνη τον κοίταξε χωρίς να καταλαβαίνει.

«Τα άλλα κορίτσια. Έχουν σκακιστική λέσχη;»

«Όχι».

«Και τότε πού παίζεις;»

«Εδώ κάτω».

«Ο κύριος Σάιμπελ μου είπε ότι παίζετε μερικές παρτίδες κάθε Κυριακή. Ενδιάμεσα, τι κάνεις;»

«Τίποτα».

«Και πώς προπονείσαι;»

Δεν ήθελε να του πει για το πώς έπαιζε σκάκι στο μυαλό της μέσα στην τάξη και στο κρεβάτι τη νύχτα. Για να αλλάξει κουβέντα, ρώτησε: «Θέλετε να παίξουμε άλλο ένα;»

Εκείνος γέλασε. «Εντάξει. Είναι σειρά σου να πάρεις τα λευκά».

Τον κέρδισε ακόμα πιο εύκολα, χρησιμοποιώντας το Άνοιγμα Ρέτι. Το βιβλίο το αποκαλούσε «υπερμοντέρνο» σύστημα. Εκείνης της άρεσε ο τρόπος που χρησιμοποιούσε τον αξιωματικό του βασιλιά. Ύστερα από είκοσι κινήσεις, τον σταμάτησε για να του

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

δείξει το επερχόμενο σε τρεις κινήσεις ματ. Του πήρε μισό λεπτό μέχρι να το δει. Κούνησε το κεφάλι δύσπιστα και ξάπλωσε τον βασιλιά του.

«Είσαι καταπληκτική», είπε. «Δεν έχω ξαναδεί κάτι τέτοιο». Σηκώθηκε και βάδισε ως τον καυστήρα, όπου η Μπεθ είχε παρατηρήσει πως υπήρχε μια μικρή σακούλα. «Πρέπει να φύγω τώρα. Όμως σου έχω φέρει ένα δώρο». Της έδωσε τη σακούλα.

Εκείνη κοίταξε μέσα, ευελπιστώντας να βρει άλλο ένα σκακιστικό βιβλίο. Υπήρχε κάτι, τυλιγμένο σε ροζ χαρτί.

«Ξετύλιξέ το», είπε χαμογελώντας ο κύριος Γκαντζ.

Εκείνη το σήκωσε και τράβηξε το χαλαρό χαρτί περιτυλίγματος. Ήταν μια ροζ κούκλα μ' ένα μπλε εμπριμέ φόρεμα, με ξανθά μαλλιά και σουφρωμένα χείλη. Τη σήκωσε για μια στιγμή και την κοίταξε.

«Λοιπόν;» ρώτησε ο κύριος Γκαντζ.

«Παίζουμε άλλο ένα παιχνίδι;» είπε η Μπεθ, κρατώντας την κούκλα από το ένα μπράτσο.

«Πρέπει να φύγω», είπε ο κύριος Γκαντζ. «Ίσως να ξανάρθω την άλλη εβδομάδα».

Εκείνη κατένευσε.

Υπήρχε ένας μεγάλος τενεκές στο τέλος του διαδρόμου που τον χρησιμοποιούσαν για να ρίχνουν σκουπίδια. Καθώς περνούσε από δίπλα του πηγαίνοντας για την κυριακάτικη ταινία, πέταξε μέσα την κούκλα.

Την ώρα της αγωγής υγείας βρήκε την εικόνα στο πίσω μέρος του βιβλίου. Στη μια σελίδα ήταν μια γυναίκα και στην απέναντι σελίδα ένας άντρας. Ήταν σκίτσα, περιγράμματα χωρίς σκιάσεις. Κι οι δυο στέκονταν με τα χέρια παράλληλα με το σώμα τους και τις παλάμες στραμμένες προς τα εμπρός. Στο V που σχηματιζόταν κάτω από την επίπεδη κοιλιά της η γυναίκα είχε μια απλή κάθετη γραμμούλα. Ο άντρας δεν είχε τέτοια γραμμούλα, ή κι αν είχε αυτή δε φαινόταν. Αυτό που είχε έμοιαζε με μικρό πουγκί, μ' ένα κυλινδρικό πράγμα που κρεμόταν μπροστά του. Η Τζολίν είχε πει πως έμοιαζε με δάχτυλο. Αυτός ήταν ο πούτσος του.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Ο δάσκαλος, ο κύριος Χιουμ, έλεγε πως πρέπει να τρώμε πράσινα φυλλώδη λαχανικά τουλάχιστον μία φορά τη μέρα. Άρχισε να γράφει στον πίνακα τα ονόματα των λαχανικών. Έξω από τα μεγάλα παράθυρα στα αριστερά της Μπεθ, η ροζ καμέλια είχε αρχίσει ν' ανθίζει. Εκείνη εξέταζε το σκίτσο του γυμνού άντρα, προσπαθώντας ματαίως να ανακαλύψει κάποιο μυστικό.

Ο κύριος Γκαντζ επέστρεψε την επόμενη Κυριακή. Είχε φέρει μαζί του τη δική του σκακιέρα. Αυτή είχε μαύρα και άσπρα τετράγωνα, και τα κομμάτια βρίσκονταν σ' ένα ξύλινο κουτί επενδυμένο με κόκκινη τσόχα. Ήταν φτιαγμένα από γυαλισμένο ξύλο. Η Μπεθ μπορούσε να δει τα νερά στα λευκά κομμάτια. Άπλωσε το χέρι καθώς ο κύριος Γκαντζ τα έστηνε και σήκωσε έναν από τους ίππους. Ήταν πιο βαρύς από τα άλλα κομμάτια που είχε χρησιμοποιήσει, και στη βάση του είχε ένα κυκλάκι από πράσινη τσόχα. Δεν είχε νιώσει ποτέ πως θα ήθελε κάτι να της ανήκει, τώρα όμως ήθελε δικό της αυτό το σκακιστικό σετ.

Ο κύριος Σάιμπελ είχε στήσει τη δική του σκακιέρα στο συνηθισμένο μέρος και έφερε ένα άλλο καφάσι για τη σκακιέρα του κυρίου Γκαντζ. Οι δυο σκακιέρες βρίσκονταν τώρα δίπλα δίπλα, μ' ένα μικρό κενό ανάμεσά τους. Ήταν μια ηλιόλουστη μέρα, και από το παράθυρο έμπαινε ένα έντονο φως, φιλτραρισμένο από τους κοντούς θάμνους του μονοπατιού στην άκρη του κτιρίου. Κανείς δε μίλησε όσο στήνονταν τα κομμάτια. Ο κύριος Γκαντζ πήρε απαλά τον ίππο από το χέρι της Μπεθ και τον ακούμπησε στο τετράγωνό του. «Σκεφτήκαμε να παίξεις και με τους δυο μας», είπε.

«Ταυτόχρονα;»

Εκείνος κατένευσε.

Είχαν τοποθετήσει το δικό της καφάσι ανάμεσα στις δυο σκακιέρες. Είχε τα λευκά και στα δύο παιχνίδια, και έπαιξε και στα δύο το πιόνι στην τέταρτη γραμμή στη στήλη του βασιλιά.

Ο κύριος Σάιμπελ απάντησε με Σικελική. Ο κύριος Γκαντζ έπαιξε το πιόνι του βασιλιά στην τέταρτη γραμμή. Εκείνη δε χρειάστηκε καν να σταθεί για να σκεφτεί τις ακολουθίες. Έπαιξε και τις δύο κινήσεις και κοίταξε έξω από το παράθυρο.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Τους κέρδισε και τους δυο άνετα. Ο κύριος Γκαντζ έστησε τα κομμάτια, και ξεκίνησαν ξανά. Αυτή τη φορά η Μπεθ έφερε το πιόνι της βασίλισσας στην τέταρτη γραμμή και στις δυο σκακιέρες, και συνέχισε με το πιόνι του αξιωματικού της βασίλισσας στην τέταρτη γραμμή – το Γκαμπί της Βασίλισσας. Αισθανόταν τρομερά χαλαρή, σχεδόν σαν σε όνειρο. Είχε πάρει επτά ηρεμιστικά γύρω στα μεσάνυχτα, και ένιωθε ακόμα κάποια ατονία από την επήρειά τους.

Κάπου στα μισά του παιχνιδιού εκείνη χάζευε έναν θάμνο με ροζ μπουμπούκια έξω από το παράθυρο, όταν άκουσε τη φωνή του κυρίου Γκαντζ να λέει: «Μπεθ, έφερα τον αξιωματικό μου στην πέμπτη γραμμή στη στήλη του αξιωματικού». Κι εκείνη απάντησε ονειροπόλα: «Ίππος στην πέμπτη γραμμή στη στήλη του βασιλιά». Ο θάμνος φαινόταν να λάμπει στο ανοιξιάτικο φως.

«Αξιωματικός στην τέταρτη γραμμή στη στήλη του ίππου», είπε ο κύριος Γκαντζ.

«Βασίλισσα στην τέταρτη γραμμή στη στήλη της βασίλισσας», απάντησε η Μπεθ, πάντα χωρίς να κοιτάζει.

«Ίππος στην τρίτη γραμμή στη στήλη του αξιωματικού της βασίλισσας», είπε ο κύριος Σάιμπελ με τραχιά φωνή.

«Αξιωματικός στην πέμπτη γραμμή στη στήλη του ίππου», είπε η Μπεθ, με το βλέμμα της στα ροζ ανθάκια.

«Πιόνι στην τρίτη γραμμή στη στήλη του ίππου», είπε ο κύριος Γκαντζ με μια παράξενη γλυκύτητα στη φωνή του.

«Βασίλισσα στην τέταρτη γραμμή στη στήλη του πύργου. Σαχ», είπε η Μπεθ.

Άκουσε τον κύριο Γκαντζ να παίρνει μια βαθιά ανάσα. Ύστερα από ένα δευτερόλεπτο είπε: «Βασιλιάς στην πρώτη γραμμή στη στήλη του αξιωματικού».

«Αυτό είναι ματ σε τρεις κινήσεις», είπε η Μπεθ χωρίς να γυρίσει το κεφάλι. «Το πρώτο σαχ είναι με τον ίππο. Ο βασιλιάς έχει τα δύο σκούρα τετράγωνα, κι ο αξιωματικός κάνει σαχ. Έπειτα, ο ίππος κάνει ματ».

Ο κύριος Γκαντζ ξεφύσησε αργά. «Θεέ και Κύριε!» είπε.

© Walter Tevis, 1983, 2014 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Σκάκι, φεμινισμός, εθισμός:
μια συναρπαστική ιστορία ενηλικίωσης που κόβει την ανάσα μέχρι τη δραματική κορύφωσή της, η οποία έχει χάρη ανάλογη με το να κάνεις ματ σε τέσσερις κινήσεις.

Η ήσυχη και μελαγχολική Μπεθ Χάρμον είναι ένα οκτάχρονο ορφανό κοριτσάκι που δείχνει να μη διαθέτει τίποτα το αξιοπρόσεκτο. Μέχρι που παίζει την πρώτη της παρτίδα στο σκάκι. Τότε οι αισθήσεις της οξύνονται, το μυαλό της καθαρίζει και για πρώτη φορά στη ζωή της νιώθει πως έχει τον πλήρη έλεγχο της κατάστασης. Καθώς το μοναδικό της ταλέντο την οδηγεί να αρχίσει να αγωνίζεται επαγγελματικά σε κορυφαία σκακιστικά τουρνουά ήδη από τα εφηβικά της χρόνια, θα πρέπει να ανταποκριθεί σε όλο και μεγαλύτερες πιέσεις, που βαθαίνουν την ψυχική της απομόνωση και την ωθούν όλο και περισσότερο στην απόδραση…

ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΒΑΣΙΣΤΗΚΕ Η ΟΜΟΤΙΤΛΗ ΣΕΙΡΑ-ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ NETFLIX

Έξοχο
Time Out

Σαγηνευτικό
Newsweek

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr
ISBN: 978-618-01-4044-6
ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 25532

ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ